

MUDr. Josef Jonáš

Úloha mezenchymu, VAZIVO A JEHO DETOXIKACE

V embryonálním vývoji jedince (do ca. 56 dne vývoje) dochází k vytvoření tří zárodečných listů:

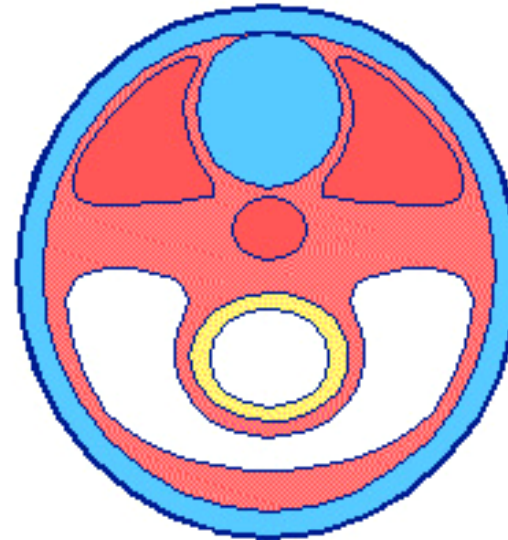
- **EKTODERM** (vnější zárodečný list)
- **MEZODERM** (střední zárodečný list)
- **ENDODERM** (vnitřní zárodečný list)

Z těchto zárodečných listů vznikají jednotlivé orgány a systémy, které jsou na konci embryonálního vývoje již zřetelné.

ZÁRODEČNÉ LISTY

dorzálně

ventrálně

www.mun.ca

	ORGÁNY
ENDODERM	střevo, játra, plíce
MEZODERM	kosti, svaly, ledviny, krev
EKTODERM	kůže, nervový systém

Tvorba tkání ze zárodečných listů

MEZODERM

- vazivo
- chrupavka
- kost

endotel srdce, krevních i lymfatických cév, výstelka ledvinových kanálků, výstelka mužského a ženského genitálu, kosterní, hladká a srdeční svalovina

EKTODERM

- centrální a periferní nervový systém
- pokožka
- výstelka dutiny ústní

ENDODERM

- výstelka a žlázy zažívacího ústrojí
- výstelka dolních cest dýchacích

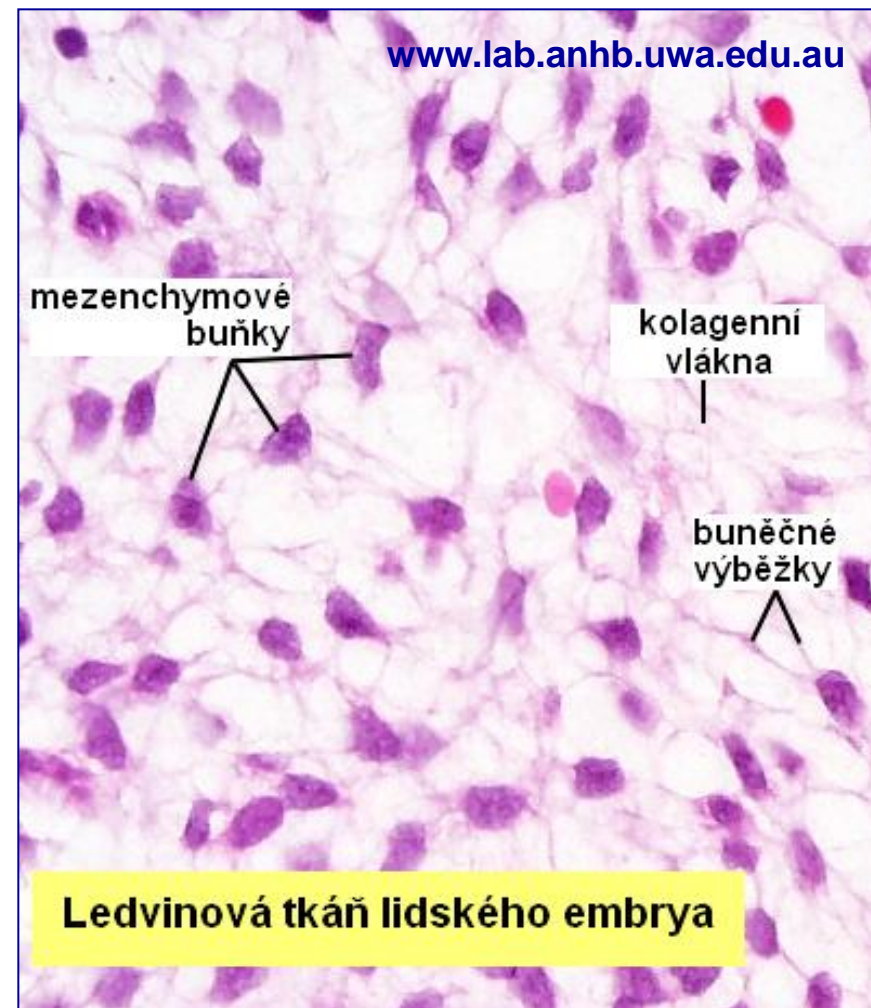
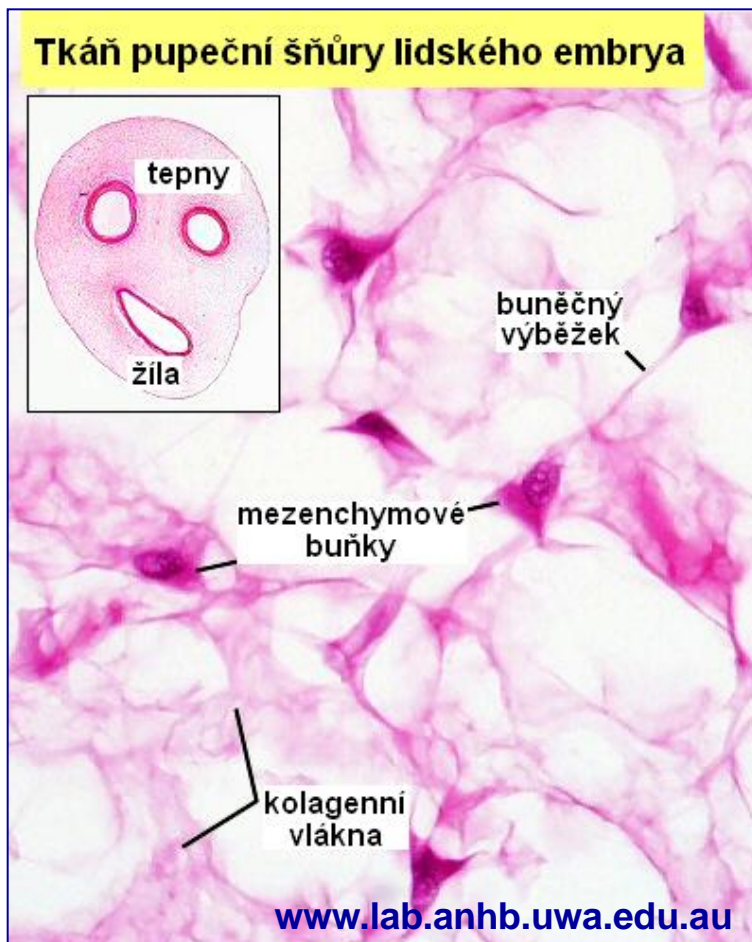

Mezodermální lišta

- má řadu úkolů,
- mimo jiné je induktorem vzniku orgánu.

Orgán vzniká z interakce nejméně dvou zárodečných tkání, z nichž jedna je vždy mezoderm.

Z mezodermy vzniká např. **MEZENCHYM**,
který je předmětem našeho zájmu.

U složitějších organismů, a tedy i u člověka, rozlišujeme čtyři základní typy tkání:

- A. tkáň epitelová** (epitel smyslový a zárodečný, parenchym žláz, výstelka dutin, zevní kryt atd.)
- B. tkáň pojivová**
- C. tkáň svalová**
- D. tkáň nervová**

Pojivová a podpůrná tkáň

- patří k základním tkáním lidského těla
- vyvíjí se z **mezenchymu**
- je tvořena mezenchymálním typem buňky, která je rozvětvená a dlouhými výběžky se spojuje s ostatními mezenchymálními buňkami – tvoří prostorovou síť

Mezenchymální buňka se čile dělí a diferencuje do různých typů buněk (např. pojivových, buněk krve a cév).

Z mezenchymu se vyvíjí kůže, urogenitální systém atd., ale mimo jiné i vazivo, které tyto systémy doprovází.

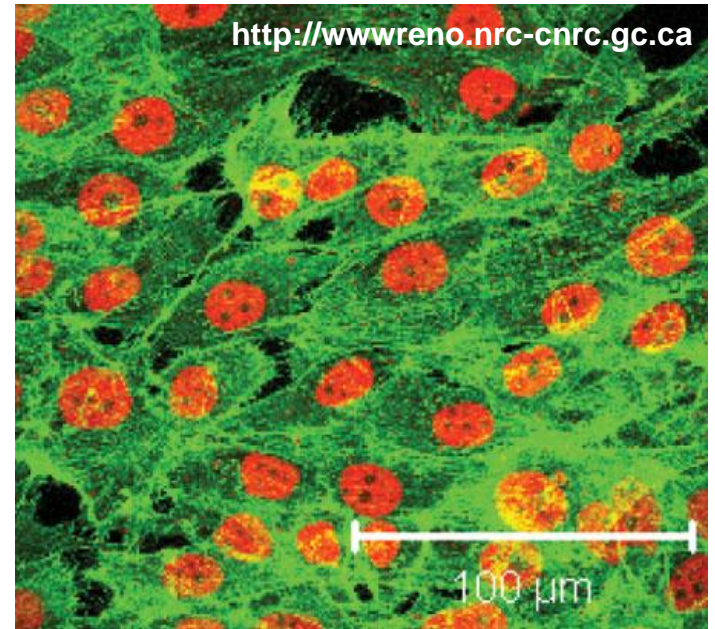
Pojivová tkáň se od ostatních tkání liší tím, že kromě buněk obsahuje velké množství mezibuněčné hmoty.

Mezibuněčná hmota tvoří charakter různých tkání.

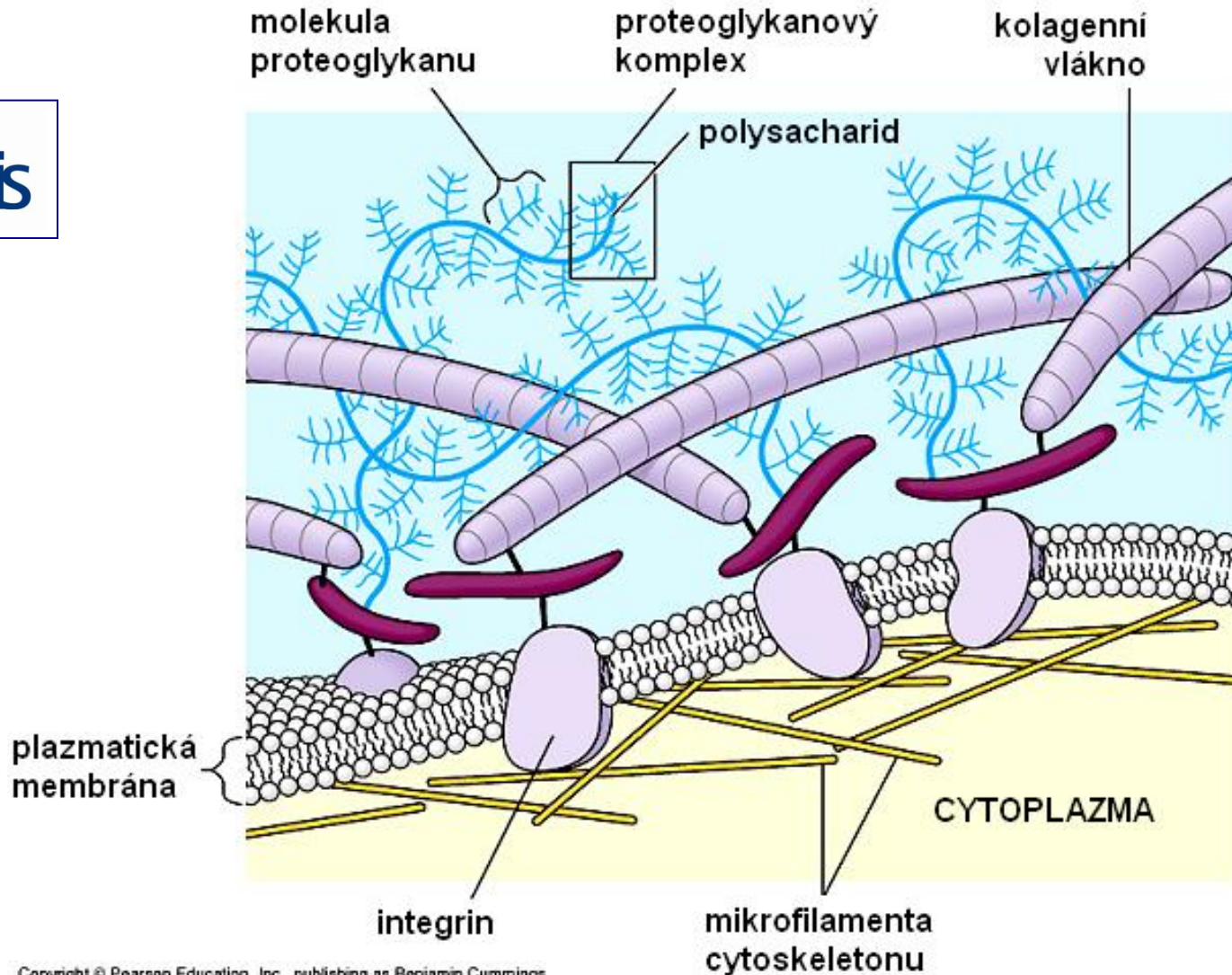
Základní hmota (matrix)

Mezibuněčný prostor
je vyplněn
základní hmotou (matrix),
tj. rosolovitou hmotou
s vlákny.

Matrix je v pojivu gelózní, v chrupavce
pružná a v kosti tvrdá (kalcifikovaná).

SCHÉMA EXTRACELULÁRNÍ MATRIX ŽIVOČIŠNÉ BUŇKY

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

<http://kentsimmons.uwinnipeg.ca>

- ❑ jeho charakter závisí na různých typech vláken základní hmoty (matrix)
- ❑ podílí se na stavbě orgánů
- ❑ vyplňuje prostor mezi buňkami, orgány a tkáněmi

Má funkci:

- **ochranou** (chrání buňku orgánu a má vlastnosti imunitní tkáně)
- **transportní** (končí v něm krevní a lymfatické)
- **zásobní** (obsahuje 1/3 bílkovin plazmy a vodu)
- **reparační** (regeneruje oblasti zničené zánětem nebo traumatem – hojení probíhá tvorbou vazivové jizvy)

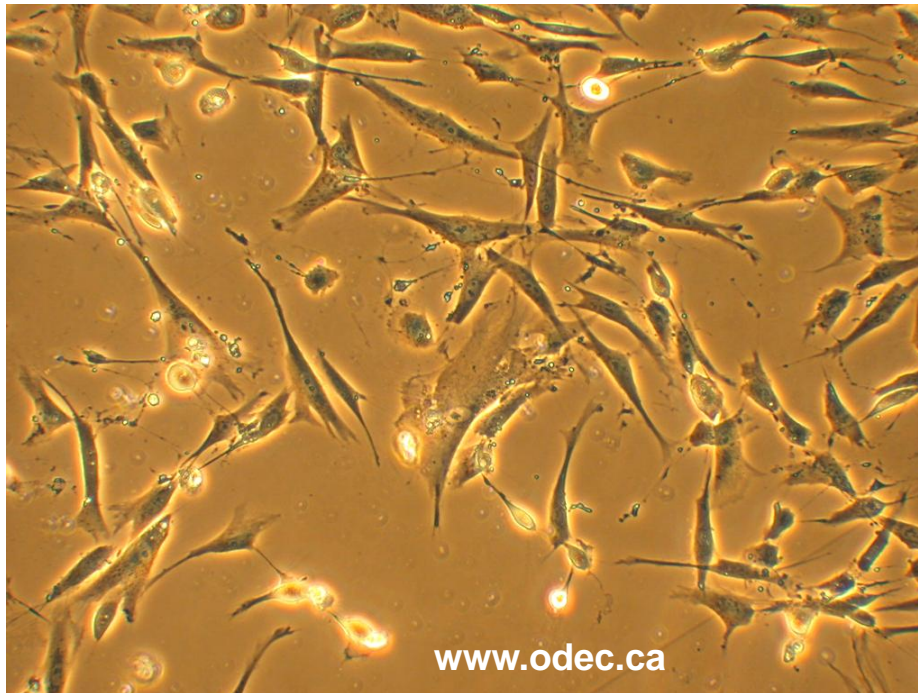
Vazivové buňky se dělí na různé typy:

- **fixní buňky** (mají svou stabilní funkci, např. fibroblast, tuková buňka, mezenchymové buňky)
- **bloudivé buňky** (přicestují do tkáně, vykonají jistou funkci a putují jinam – to jsou krevní buňky – leukocyty, plazmatické buňky, makrofágy)
- **žírné buňky** (mastocyty)

Představme si nyní některé z těchto buněk.

FIBROBLASTY

- **syntetizují** vlákna i amorfni mezibuněčnou hmotu
- **produkuji** glukosaminoglykany a glykoproteiny (viz matrix)

1. v lymfatické tkáni
2. specializované
  - v plicích,
  - v peritoneální dutině
  - v kostech

Jsou schopny spolupráce.

Jestliže je cizorodá částice příliš velká, vytvoří skupinu nebo splývají v obrovské mnohojaderné buňky. Pomocí enzymů pak cizorodou látku rozloží.

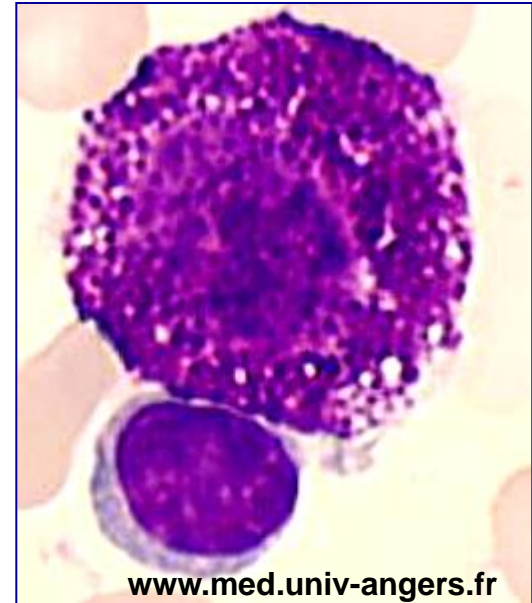

MASTOCYTY (žírné buňky)

Jsou rozptýleny v řídkém vazivu

- GI traktu
- dýchacích cest
- v kůži
- podél cév
- v játrech

Uvolněním chemických mediátorů (histaminu) z mastocytu vzniká alergický zánět.

Protože na povrchu žírné buňky se nacházejí specifické receptory pro IgE, je možné průkazem IgE předpokládat sílu potenciální alergie.

PLAZMATICKÉ BUŇKY

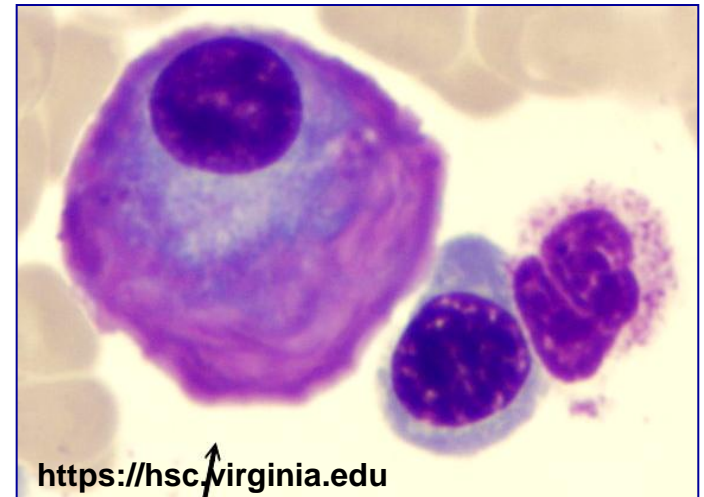
Jsou všude tam, kde do organismu pronikají cizí mikroorganismy a cizorodé látky:

- zažívací systém
- dýchací cesty atd.

Plazmatické buňky syntetizují protilátky, které se mohou prokazovat v krvi.

Nefagocytují, jsou ale informovány fagocytem (mechanismus není znám).

Vznikají v kostní dřeni, ve vazivu a hlavně v lymfatické tkáni.

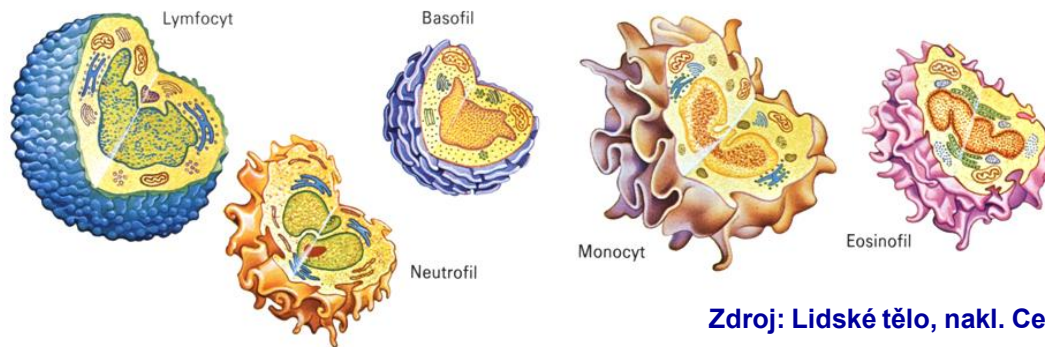

MAKROFÁGY a PLAZMATICKÉ BUŇKY

jsou opěrné sloupy imunity.

Proto je práce s mezenchymem pro imunitu důležitá.

Zdroj: Lidské tělo, nakl. Cesty 1996

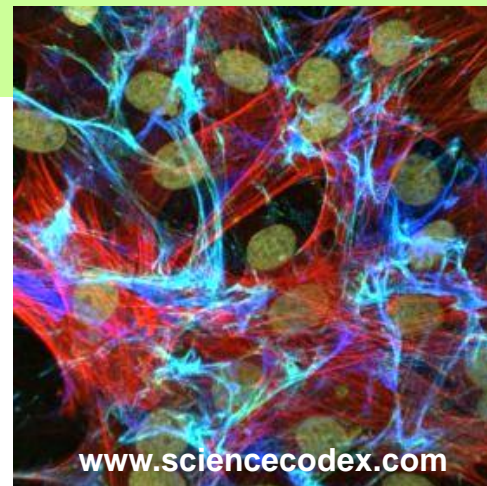
K nim se přidružují další buňky
stejného původu – LEUKOCYTY.

Prostupují z krve do vaziva, a to zvláště
při zánětu, a pokračují dále do lymfy.

Fagocytují komplex antigen-protilátka.

V matrix se nacházejí vlákna:

- kolagenní
- retikulární
- elastická

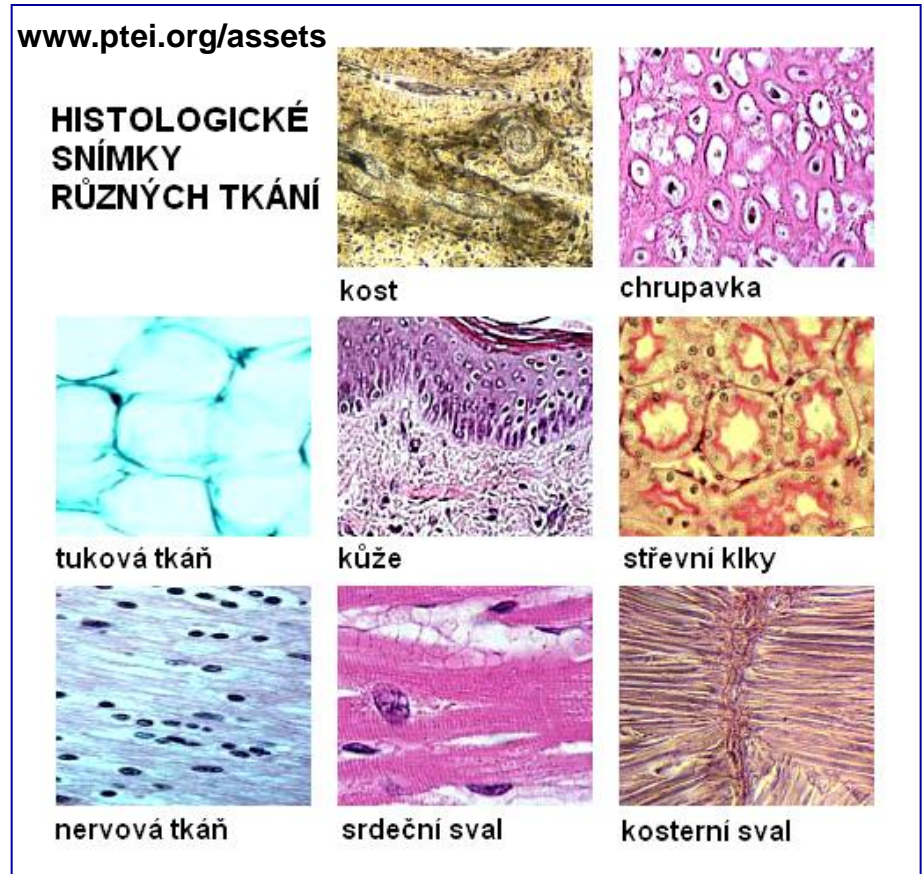

Charakter vlákna určuje specifické vlastnosti tkáně:

- ❑ **kolagen** – kůže, chrupavka, kost hladké svalstvo (pro kvalitu kolagenu jsou důležité glykoproteiny – viz kloubní preparáty)
- ❑ **retikulární vlákna** – slezina, lymf. uzlina, kostní dřeň
- ❑ **elastická vlákna** – cévy
- ❑ **rosolovitá / mezibuněčná vata**

Rozmanitost buněk a vláken dává vzniknout vazivu:

- řídkému a tuhému (kolagenní vazivo),
- rosolovitému,
- elastickému,
- retikulárnímu,
- tukovému,
- podpůrnému (chrupavka a kost).

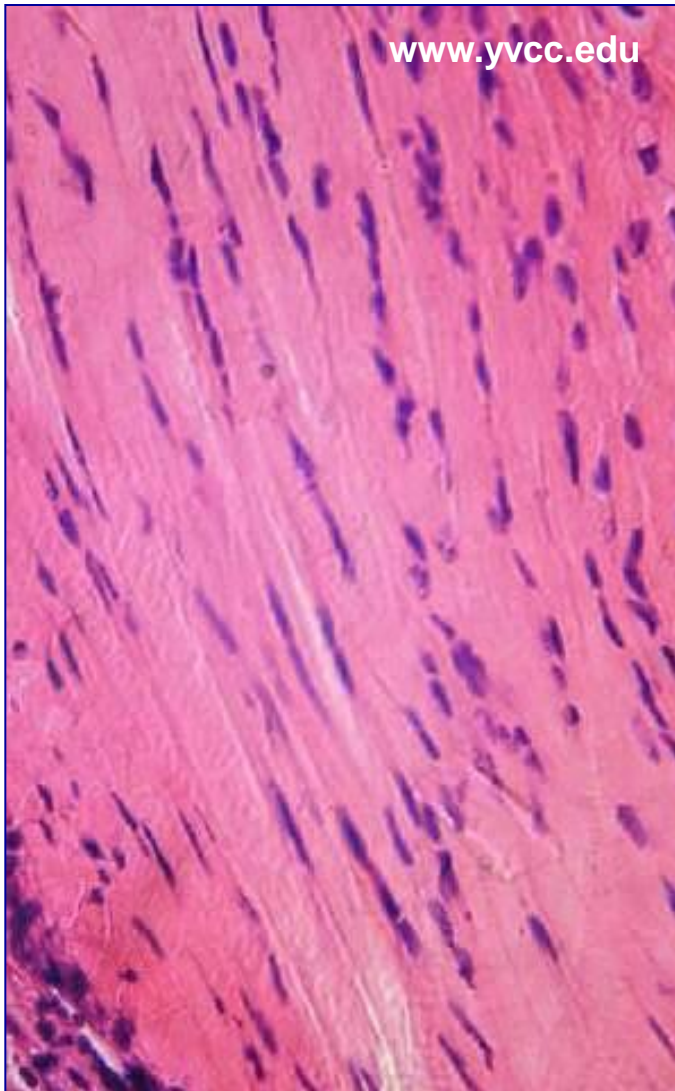
Všudypřítomná matrix slouží jako mazivo a bariéra proti prostupu cizorodých látek do organismu,

Kolagenní vazivo tuhé

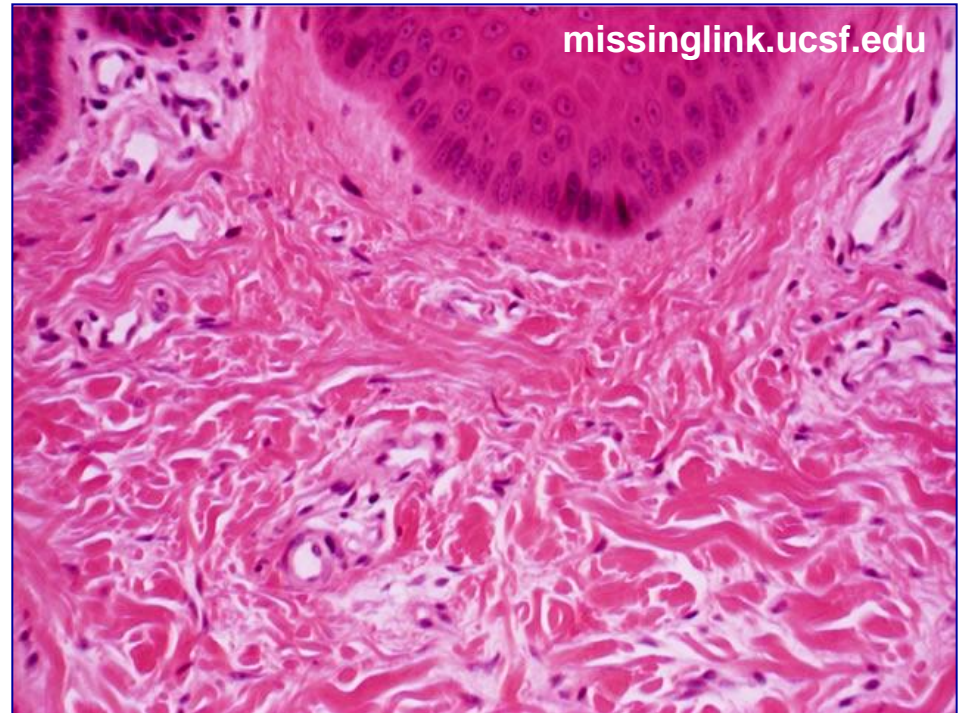
- Kolagen je nejhojnější protein v lidském těle.
- Kolagenní vazivo je tvořeno matrix a vlákny.

Nachází se ve vazivových pouzdrech orgánů:

- **slezina,**
- **játra,**
- **lymfatické uzliny,**
- **šlachy,**
- **chrupavka,**
- **arterie atd.**

**Tuhé kolagenní vazivo
uspořádané (šlacha)**

**Tuhé kolagenní vazivo neuspořádané
(dermální papily škály, nad nimi
zárodečná vrstva pokožky)**

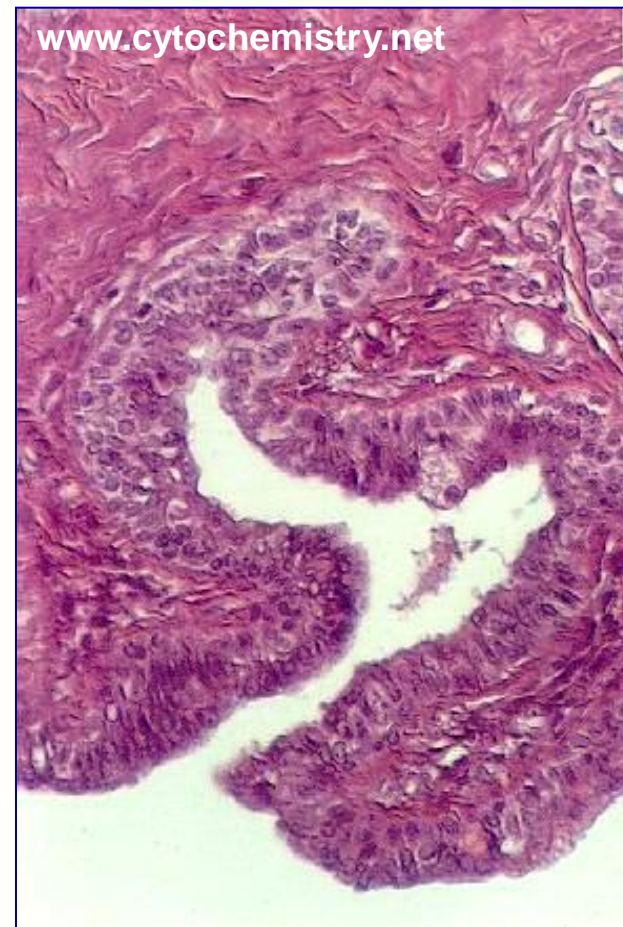
Kolagenní vazivo řídké

- **Vyplňuje prostory mezi svalovými vlákny.**
- **Vytváří prostředí, kudy procházejí nervové a cévní svazky.**
- **Je součástí žláz, sliznice a podslizničních vrstev.**

Elastické vazivo

- Každý svazek elastických vláken je obalen řídkým kolagenním vazivem.
- Elastické vazivo je všude tam, kde je potřebná pružnost.
- Nachází se v některých šlachách, hodně v kůži, tvoří vrstvu v artériích.

Elastické vazivo prsní bradavky

Retikulární vazivo

„Retikulární“ = tvořící síť.

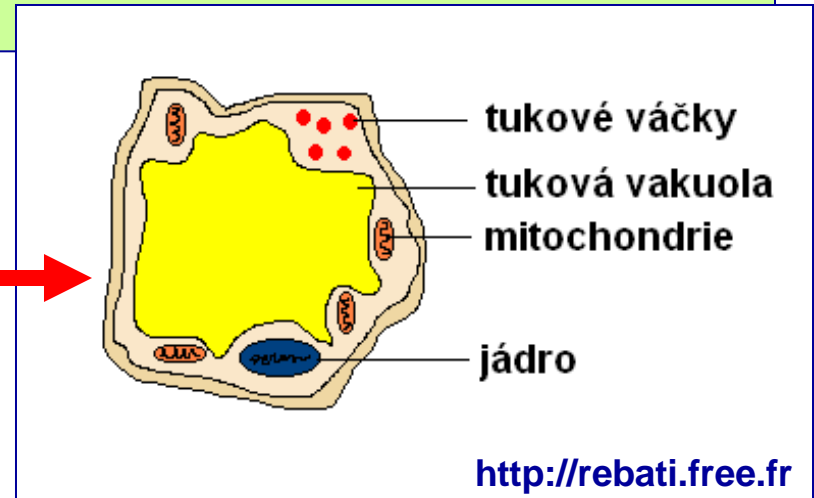
- **Tvoří nosnou síť
lymfatických orgánů –
sleziny, lymfatických
uzlin, kostní dřeně.**

Tukové vazivo

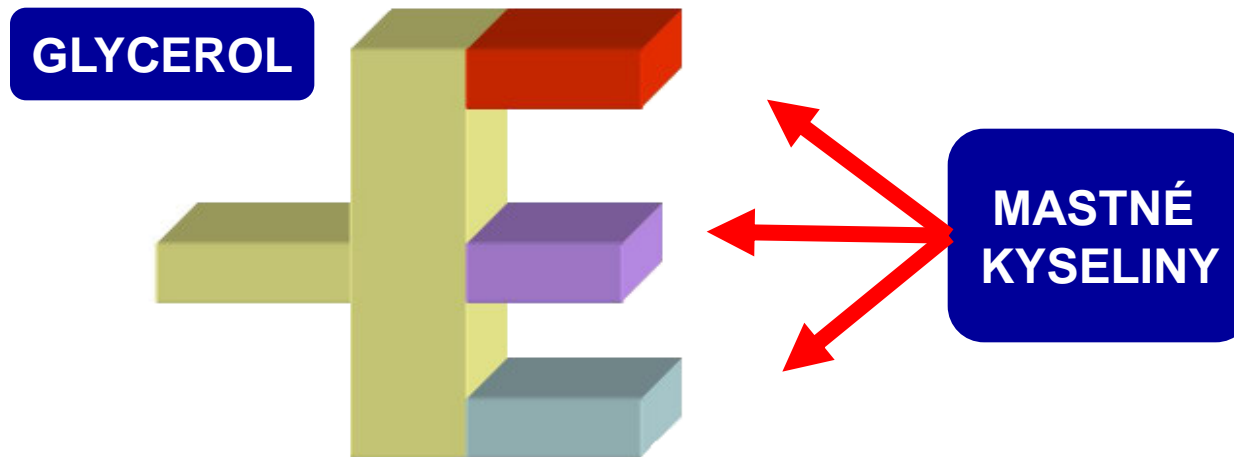
Tuková tkáň je tvořena hlavně tukovými buňkami – **ADIPOCYTY**.

- Je rozptýlena po celém těle a tvoří asi 15-30 % váhy těla.
- Buňky obsahují jednu či více kapének tuku (bílý a hnědý tuk).
- Tuk je tvořen TRIACYLGLYCEROLY.
- Je to hlavní zásoba energie v těle.

Tukové vazivo

Tuto zásobárnu energie tvoří tuková tkáň spolu s jaterním a svalovým glykogenem.

Triacylglyceroly jsou sloučeniny glycerolu a mastných kyselin).

Tuk je v neustálém pohybu a jeho metabolismus je řízen hormonálně i nervově.

Triacylglyceroly

- se do těla dostávají s potravou a tvoří se syntézou v játrech
- nebo se syntetizují z glukózy a volných mastných kyselin přímo v tukových buňkách

Tukové buňky vznikají v intrauterinním životě. Jejich počet lze zvýšit jen krátce po narození – pak již nikdy.

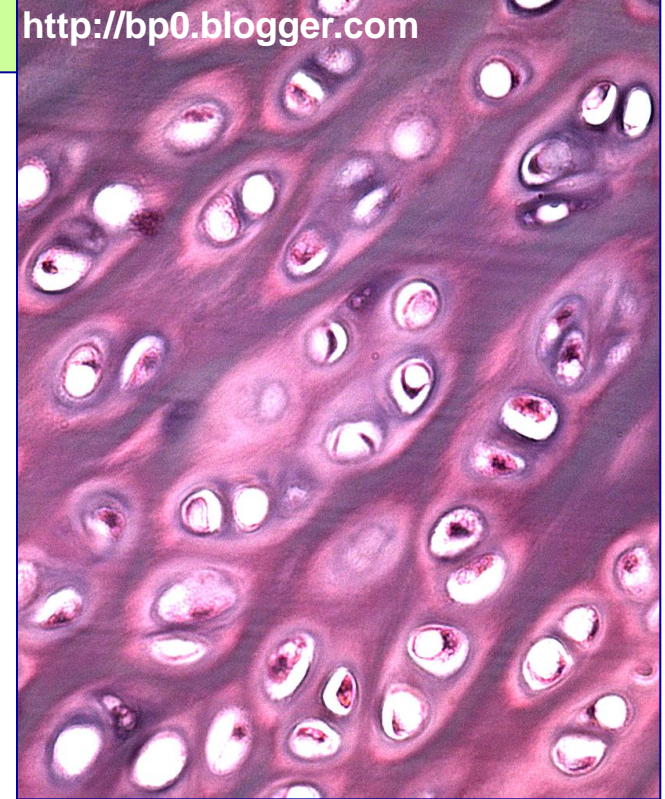
OBEZITA vzniká:

1. zvýšením náplně tukových buněk,
2. zvýšením počtu tukových buněk v dětství.

Chrupavka

- **Chrupavka je specializovaný typ vaziva.**
- **Matrix je tuhá, vlákna jsou hlavně kolagenní.**

Chrupavka pokrývá nejen kloubní plochy, ale tvoří části dýchacího ústrojí a meziobratlové ploténky.

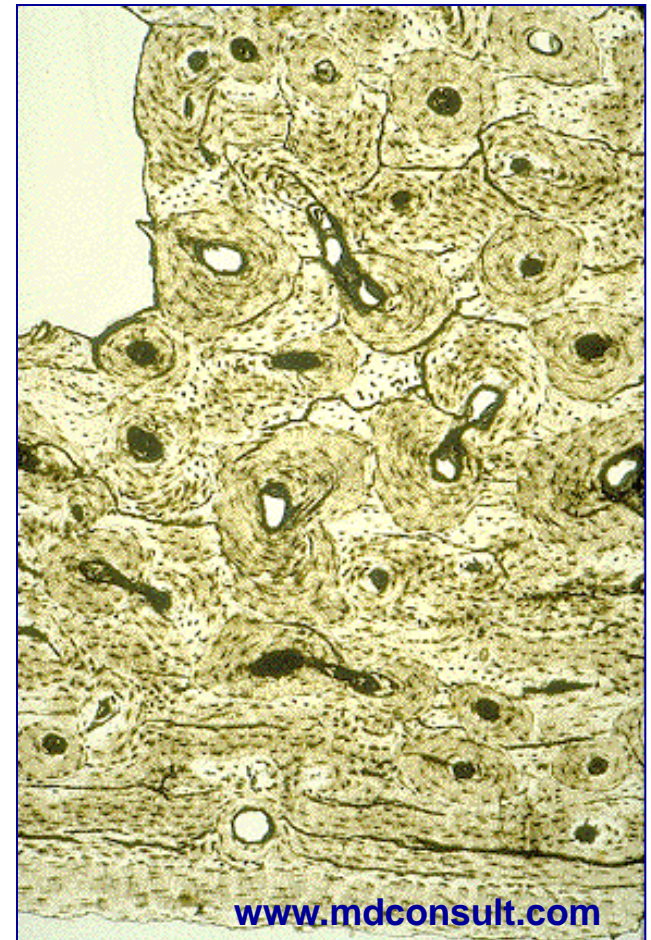
**Jakmile chrupavka jednou degeneruje,
je regenerace prakticky nemožná.**

Výjimkou jsou malé děti.

Častá příčina degenerace chrupavky:

- **usazování vápníku a následné omezení přístupu živin k chondrocytům.**

- **Kost je další specializované vazivo.**
- **Vápník přijímaný v potravě je z krve zabudován do kost.**
- **Vitamin D umožňuje vstřebávání vápníku ze střeva.**
- **Vápník v kosti je regulován hormony.**
- **Určitá fáze vývoje kosti je „kost“ chrupavčitá.**

Kvalita vaziva

- ❑ závisí především na vitamínech
- ❑ především na vitaminu C
- ❑ je také nutný přívod železa, kyslíku a vitaminů A a D

Syntézu vaziva inhibuje zvýšená hladina kortizolu (kůra nadledvin).

Toxické zatížení hypofýzy a kůry nadledvin a také stres způsobují degeneraci chrupavky.

DETOXIKACE vazivových tkání

Preparát **MEZEG**

- ❑ Program tohoto preparátu je zaměřen na mezenchymální tkáň, gliovou tkáň a kolagenní vazivo.

Kost je detoxikována preparátem

- **OSTEODREN**

Retikulární vazivo je detoxikováno speciálními orgánovými preparáty

- **THYREODREN**
- **LYMFATEX**
- **PANKREADERN**

Kolagenní i retikulární vazivo podléhá vlivu sleziny, a proto

- **VELIENDREN**

je základní preparát podpory detoxikace vaziva.

Jednotlivé typy vaziva:

- **URINODREN**
- **LIVERDREN**
- **RESPIDREN**

Chrupavka a tuková tkáň nemají speciální detoxikační preparáty ani nejsou zatím zahrnuty do jiných komplexních preparátů.

Chrupavka nemá regenerační schopnosti.

Detoxikace tkání vznikajících z mezenchymu je velmi důležitou částí celostní detoxikace.

Nezapomínejme ale ani na další toxiny potenciálně přítomné v pojivových tkáních:

- **TOXICKÉ KOVY**
- **CHEMICKÉ LÁTKY**
- **OČKOVACÍ LÁTKY**
- **RADIOAKTIVNÍ LÁTKY**
a další

